

MÅNADSFARTYG April 2024 – Passagerarfartyget *Juno*

Hon kallas för världens äldsta registrerade fartyg med övernattningsmöjligheter. I år är det 150 år sedan klassiska passagerarfartyget *Juno* inledde trafik på Göta kanal, en rutt där trånga passager och bottenkänningar är vardag.

Sakta stävar *Juno* in mot slussen i Forsvik, strax utanför Karlsborg vid Vätterns västra strand. Fartyget är ute på ännu en fyra dagar lång resa på Göta kanal från Stockholm till Göteborg.

Plötsligt sluter ett sällskap upp lagom till att fartyget glider in i slussen. De har med sig instrument och bjuder på sång och musik, delar ut blommor och står med flaggor från länderna som passagerarna kommer ifrån. Det är den kristna släkten Kindbom som i nära 100 år mött fartygen med sång i Forsvik, oavsett väder.

– Det är lite av en happening för passagerarna. De gör detta för alla kanalbåtar som passerar. Våldigt speciellt, säger Christopher Johnsson Eitrem, *Junos* befälhavare.

På *Juno* finns 31 passagerare och en besättning på tolv personer. Det är resans tredje dag när vi kliver ombord. *Juno* är ett av de tre kanalfartyg som Rederi AB Göta Kanal bedriver kryssningstrafik med. De andra två är *Wilhelm Tham* från år 1912 och *Diana* från 1931. *Juno* är äldst i trion och byggdes år 1874 på Motala Werkstad och fyller 150 år i år. Det gör henne till världens äldsta fartyg med övernattningsmöjlighet och som fortfarande är i drift.

– Det känns lite speciellt, man känner verkligen att man har hand om någonting, säger Christopher Johnsson Eitrem.

Det har hänt mycket med *Juno* under de 150 åren. *Juno* hade bara en passagerarhytt ursprungligen belägen på övre däck. Hon föddes med en tvåcylindrig kompondångmaskin på 60 nominella hästkrafter. Därefter har fartyget byggts om kraftigt vid ett flertal tillfällen, bland annat år 1905 på Beckholmen i Stockholm där hon fick nya raka skrovsidor med runda ventiler och ny överbyggnad i järn med en matsalong, ny inredning och elektrisk belysning. År 1956 blev *Juno* motoriserad med två dieselmotorer och år 1961 fick hon sitt nuvarande utseende på Karlstads Mekaniska Verkstad där däckshuset förlängdes föröver samtidigt som den stora masten med lastbom togs bort.

Besättningen på *Juno* består av en befälhavare och en styrman. Därutöver har de dubbel uppsättning av jungmän, matroser och servitörer, samt en kock, en kallskänka och en kryssningsvärdinna, samt en praktikant.

När klockan slår 15.00 passerar *Juno* Vassbacken en bit utanför Töreboda, en omgivning med kohagar och lummig grönska. Det är dags för Christopher Johnsson Eitrem att få avlösning av styrman Torun Zetterberg. Hon gör sin andra säsong på kanalen och var på *Diana* förra året och har märkt att det är stor skillnad på fartygen.

– De uppför sig helt olika och är verkligen olika individer. *Diana* är mer som ett badkar medan *Juno* mer är rakt på. En kollega brukar säga att *Diana* svänger mest hela tiden medan *Juno* inte svänger alls, inte ens när hon ska, säger hon.

Hon får medhåll av Christopher Johnsson Eitrem som gör comeback på kanalen denna säsong efter 22 år på annat håll.

– Innan man började här var grundstötningar den värsta mardrömmen, här är det nästan vardag. Det har hänt att vi kört fast i dyn och behövt dras loss av bärgningsbilar och bönder med traktorer, säger han.

På något sätt tycks *Juno* ha mer än kattens nio liv – antalet bottenkänningar och fastkörningar i historien går knappt att räkna. Värst var kanske sommaren 1931 när *Juno* brakade igenom slussporten i Söderköping och föll tre meter ner efter att maskinisten missuppfattat styrmannens backsignal. Fartyget klarade sig utan skador men flera fastigheter blev översvämmade, precis som kanalen flera kilometer nedströms.

– Ett modernt fartyg hade blivit flisor av att gå igenom en slussport, här behövdes bara lite ny färg, säger Christopher Johnsson Eitrem.

FAKTA: Juno.

Byggdes: År 1874 på Motala Mekaniska Werkstads AB, Motala.

Beställd av: Motala Ströms Ångfartygs AB.

Namnet: Skulle ha döpts till *Darwin*, men alla aktieägare var inte överens i namnfrågan varpå namnet i stället blev *Juno*,

Kuriosa: Hade ett systerfartyg kallat *Venus* som försvann ur skeppsregistret år 1928.

Text och bild: Christopher Kullenberg Rothvall